

Setzè Congrés de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana
Llibre de Ponències (2000), p. 463-464

SALUT AL TOMBANT DEL SEGON MIL·LENNI

GONÇAL LLOVERAS

Director del Programa d'Alimentació i Nutrició. Barcelona

INTRODUCCIÓ AL DEBAT

Preveure el que passarà, en molts ordres de la vida, és una tasca suggestiva i útil, però arriscada per allò que deia un savi sense títol: «Pronosticar quelcom té l'inconvenient que encara no ha succeït».

Si el tema fa referència a la salut el risc s'accentua, però la necessitat també, sobretot si tenim en compte la creixent importància de la medicina preventiva. El pronòstic deixa de ser una qüestió individual i esdevé una consideració sanitària col·lectiva.

Però, com evitar que la imaginació, els desitjos, les pors, les hipòtesis de treball, les inversions científiques i socials acabin essent frivolitats més o menys perilloses? Entenent per perill, també, els errors inútils i els plantejaments sociopolítics equivocats.

Penso que les prospeccions basades en una metodologia correcta, crítica, que ens aproximïn a l'evidència (paraula màgica i potser ingènua massa vegades) és un antídote de la banalització. Penso, també, que el debat intel·lectual, en ciències de la salut, fet en un àmbit dialèctic entre la biomedicina i la sociologia és un altre requisit ineludible.

Un congrés de Metges i Biòlegs de la Llengua Catalana, amb les peculiaritats que el caracteritzen és, probablement, un punt d'encontre entre passat i futur per a un debat d'aquests tipus.

Hem escollit, tot cercant concrecions oportunes, els temes ja anunciats en forma de preguntes:

Al tombant de l'any 2000:

Quins camins seguirà la lluita contra les infeccions, les de sempre i les noves?

La geriatria, dintre d'una consideració gerontològica integral, trobarà eficàcia i satisfaccions en les ciències neurològiques o més aviat en la consideració sociològica del problema?

Sembla que el progrés tecnològic, la recerca bàsica a nivell molecular, la maduresa cultural de la biomedicina i, fins i tot, la socialització de la sanitat en els països desenvolupats no han aconseguit una plena satisfacció dels professionals de la salut ni dels ciutadans que posen la confiança en ells. Quin metge necessita el ciutadà del segle XXI? Cal canviar radicalment els objectius i la formació dels responsables de la salut?

Heus aquí tres dialèctiques importants que exigeixen canvis culturals profunds i gens banalitzats.

Els doctors Anton Cervera, Francesc Gudiol i Ramon Pujol, des de la seva informació, experiència, capacitat de reflexió i llibertat intel·lectual ens proposaran en les respectives ponències punts de referència interessants, amb vocació de modificar favorablement les realitats corresponents.

Permeteu-me, de passada, una breu referència a un altre tema que sens dubte formarà part d'una preocupació creixent. La conducta alimentària del ser humà, els seus errors, els mites antics i nous, i la incidència (creixent) de les patologies que se'n deriven. Què i com menjaran els homes i les dones d'aquest iniciat 2000? Ecologia, aliments transgènics, canvis en la manera de gestionar l'alimentació individual, familiar i social, i fins i tot la farmacologia modificadora de l'actitud davant del menjar, seran condicionants notables dels hàbits alimentaris.

Cal distingir dos conceptes que es barregen en el lèxic habitual: nutrició i conducta alimentària. Segur que en el futur immediat es modificaran. No toca, en aquesta taula, estendre's sobre aquest tema. Però cal que sigui considerat molt important. El moderador, almenys, el deixa plantejat, per aquesta o per altres ocasions.